

ELS PRONOMS FEBLES

Els pronoms són elements gramaticals que substitueixen una determinada paraula o un grup de paraules.

Els pronoms poden ser forts o febles, segons si tenen accent tònic o no.

Els pronoms forts, que són tòncics, poden fer de subjecte en una oració, si no van precedits de preposició.

	Singular	Plural
1a persona (qui parla)	jo, mi	nosaltres
2a persona (qui escolta)	tu vostè vós	vosaltres vostès
3a persona (de qui es parla)	ell, ella	ells, elles
Reflexiu	si ell (mateix), ella (mateixa)	si ells (mateixos), elles (mateixes)

Nosaltres visitarem la Sagrada Família aquest cap de setmana.
Vostè sempre arriba el primer.

Remarques

a) El pronom de 1a persona *jo*, si va precedit d'una preposició, adopta la forma *mi*.

T'agradaria venir al cine *amb mi*?
Vull que m'ho comuniqui, *a mi*.

b) Els pronoms *vostè* i *vostès* van acompanyats d'un verb en 3a persona i el pronom personal *vós* necessita un verb en 2a persona del plural.

Quan *vostès* vulguin, començarem la sessió.
Si *vós* teniu una solució, cal que en parlem.

Els pronoms febles són mots monosíl·labs que tenen una vocal àtona i van sempre enganxats, davant o darrere, al verb. No fan mai la funció de subjecte de l'oració.

Espereu-vos a la porta d'entrada, si us plau.
T'agradaria sortir amb ells aquest cap de setmana?

Generalment, els pronoms febles es col·loquen immediatament davant del verb.

Et rentes les mans massa sovint.
Aquest any *us* heu oblidat del meu aniversari.

Però quan el verb és un infinitiu, un gerundi o un imperatiu, s'hi col·loquen immediatament darrere.

Tenia moltes ganes de veure'*l*.
Han vist el detingut escapant-*se* del calabós.
Renta'*t* la cara!

En algunes perífrasis verbals, els pronoms febles poden anar tant al davant del verb com al darrere.

Ho va sentir tot. / Va sentir-*ho* tot.
Hem de cantar-*la*. / L'*hem* de cantar.

Ortografia dels pronoms febles

Tenint en compte la posició que han d'ocupar en relació amb el verb, els pronoms poden adoptar diverses formes.

Pronoms davant del verb		Pronoms darrere del verb	
Reforçada	Elidida	Plena	Reduïda
<i>Em</i> rento les dents.	<i>M'</i> agrada l'hoquei.	Truqueu- <i>me</i> més tard.	Mira' <i>m</i> !
No <i>et</i> pentines mai.	<i>T'</i> oblides de tot.	No pots cansar- <i>te</i> .	Afanya' <i>t</i> , que fem tard.
<i>Es</i> truquen cada dia.	<i>S'</i> odien des de petits.	Va emportar- <i>se</i> la clau.	Va vendre' <i>s</i> el iot.
<i>Ens</i> movem de pressa.	<i>Ens</i> estimem molt.	Vols escoltar- <i>nos</i> ?	Parla' <i>ns</i> a poc a poc.
<i>Us</i> perdonen el deute.	<i>Us</i> animeu a viatjar?	Vull dedicar- <i>vos</i> això.	No vull veure- <i>us</i> més.
<i>El</i> compreu a la botiga.	<i>L'</i> aviso de seguida.	Has de portar- <i>lo</i> .	Dóna' <i>l</i> a l'advocada.
<i>La</i> situo a prop.	<i>L'</i> organitzo jo, la festa. <i>La</i> imaginava diferent.	Amaneix- <i>la</i> com vulguis.	Tasta- <i>la</i> , que és bona.
<i>Els</i> calen vacances.	<i>Els</i> ajudarà la veïna.	No vull trobar- <i>los</i> aquí.	Explica' <i>ls</i> la teva idea.
<i>Les</i> conservo totes.	<i>Les</i> admiro molt.	Cal assecar- <i>les</i> al sol.	Va prendre- <i>les</i> totes.
<i>Li</i> telefonem cada dia.	La citació <i>li</i> arribarà avui.	Puc parlar- <i>li</i> de tu.	Posa- <i>li</i> el jersei vermell.
<i>En</i> tinc 36.	No <i>n'</i> hi ha cap.	No vull saber- <i>ne</i> res.	Agafa' <i>n</i> més.
<i>Ho</i> dic a tothom.	<i>Ho</i> observa tot.	No puc fer- <i>ho</i> .	Recorda- <i>ho</i> tal com era.
<i>Hi</i> vaig cada dia.	No <i>hi</i> aparco mai.	No cal fixar- <i>hi</i> res.	Vés- <i>hi</i> ara.

Reforçada: Quan el verb comença amb consonant, el pronom no s'apostrofa mai.

Elidida: Si el verb comença amb vocal, el pronom s'apostrofa en alguns casos, seguint les mateixes regles d'apostrofació que els articles.

Plena: Quan el verb acaba amb consonant o diftong, el pronom no s'apostrofa mai i s'uneix al verb amb un guionet.

Reduïda: Si el verb acaba amb vocal, el pronom s'apostrofa en alguns casos.

Substitució del complement directe

Tal com s'explica al tema 8 de morfosintaxi, hi ha tres menes de complements directes: determinat, indeterminat i neutre.

Els pronoms que els substitueixen són:

	Masculí singular	Masculí plural	Femení singular	Femení plural
Determinat	el	els	la	les
Indeterminat	en			
Neutre	ho			

A l'hora de fer-los servir, hem de tenir en compte la posició del pronom respecte del verb.

CD determinat

Ha arribat el nou jutge del Social núm. 4, però jo encara no *el* conec.

No vols revisar l'examen? © No vols revisar-*lo*?

No sabia que havies tastat la melmelada de cirera. © No sabia que *l'havies* tastada.

Deixa aquests oficis al prestatge de dalt. © Deixa'*ls* al prestatge de dalt.

Porteu les ulleres a l'òptica. © Porteu-*les* a l'òptica.

CD indeterminat

Ara tens diners o no *en* tens?

Vull mirar més cases. © Vull mirar-*ne* més.

Quan el CD és indeterminat el pronom només substitueix el nom; per tant, cal repetir el quantificador o l'indefinit que l'acompanyen.

Agafa algun paquet de material d'oficina? –Sí, agafa'n *algun*.

Va trobar una llibreta sota el moble. © En va trobar *una* sota el moble.

CD neutre

No diguis a ningú el que t'ha explicat la Teresa. © No *ho* diguis a ningú.

Si no pots fer això, truca'm. © Si no *ho* pots fer, truca'm.

En el CD indeterminat i neutre només hi ha una única forma de pronom tant si és masculí, femení, singular o plural.

Substitució del complement indirecte

Els pronoms de 3a persona que substitueixen el complement indirecte són:

Singular	Plural
li	els

El pronom *li* substitueix el CI singular, tant masculí com femení. El pronom *els* substitueix el CI plural, tant masculí com femení.

Volem regalar una bicicleta a l'Hug. © *Li* volem regalar una bicicleta.

Porta la querella a la Dolors. © Porta-*li* la querella.

He explicat un conte a les nenes. © *Els* he explicat un conte.

Dóna les notes als alumnes. © Dóna-*'ls* les notes.

Vull donar les gràcies als teus companys. © Vull donar-*los* les gràcies.

La forma *les* no existeix per al CI i la forma **lis* no és en cap cas un pronom feble.

⚡ Va portar-*les* el regal, a les tietes.

⚡ Va portar-*lis* el regal, a les tietes.

✓ Va portar-*los* el regal, a les tietes.

Substitució del complement circumstancial

Els pronoms que substitueixen els complements circumstancials són:

Complements circumstancials	Pronom
Introduïts per qualsevol preposició (<i>a, en, amb, per...</i>) menys <i>de</i> , o també sense preposició Els CC de manera (encara que estiguin introduïts per la preposició <i>de</i>)	<i>hi</i>
Introduïts per la preposició <i>de</i> (llevat dels CC de manera)	<i>en</i>

Van als jutjats cada setmana. © *Hi* van cada setmana.

Venim d'un desnonament. © *En* venim.

De vegades, contesta de mala manera. © De vegades, *hi* contesta. [Tot i que el CC és introduït per *de*, se substitueix pel pronom *hi*, perquè és un CC de manera.]

Substitució del complement preposicional

Tal com passa amb el complement circumstancial, els pronoms que substitueixen els complements preposicionals són:

Complements preposicionals	Pronom
Introduïts per la preposició <i>de</i>	en
Introduïts per qualsevol altra preposició	hi

Hem de parlar d'aquest cas. © *N'*hem de parlar.
 Ha renunciat a la tutela del seu fill. © *Hi* ha renunciat.
 Ja no confia en la justícia. © Ja no *hi* confia.

Si el complement preposicional és tota una oració introduïda per la conjunció *que*, llavors se suprimeix la preposició que normalment la introduiria.

Els no s'adonen que és perillós. [I no pas “Els no s'adonen *de que* és perillós.”] © Ells no se n'adonen. [Substituïm el complement pel pronom *en* encara que en la frase completa no hi hagi la preposició *de*, ja que davant la conjunció *que* aquesta preposició se suprimeix.]

Resum de les funcions sintàctiques dels pronoms febles

Funció sintàctica	Pronoms febles				Exemples
	Davant de verb		Darrere de verb		
	Començat en consonant	Començat en vocal	Acabat en cons. o -u	Acabat en vocal (menys -u)	
CD i CI (1a i 2a persona)	em	m'	-me	'm	<i>M'</i> agrada viatjar.
	et	t'	-te	't	<i>Et</i> menges el préssec.
	ens	ens	-nos	'ns	Vam veure <i>'ns</i> a la piscina.
	us	us	-vos	-us	<i>Us</i> presenteu a la convocatòria.
Reflexiu	es	s'	-se	's	<i>Es</i> netejava la ferida.
CD (3a persona)	el	l'	-lo	'l	Busca l'expedient i porta <i>'l</i> .
	la	l' (la+i/u àt.)	-la	-la	<i>La</i> va prendre, la cartera.
CD (3a persona)	els	els	-los	'ls	Porta <i>'ls</i> al despatx, els paquets.
	les	les	-les	-les	<i>Les</i> recordava sovint, les nétes.
	ho	ho	-ho	-ho	Això, repeteix- <i>ho</i> .
	en	n'	-ne	'n	D'ordinadors, ja no <i>en</i> veneu.
CI (3a persona)	li	li	-li	-li	<i>Li</i> direm que passi, al Víctor.
	els	els	-los	'ls	Van portar- <i>los</i> les etiquetes.

ELS PRONOMS FEBLES					Tema 9
CC i CP	en	n'	-ne	'n	De l'hospital, ara <i>en</i> vinc.
	hi	hi	-hi	-hi	<i>Hi</i> vaig anar, als jutjats penals.

EXERCICIS

1. Ompliu els buits de les frases amb els pronoms corresponents, com en l'exemple.

Ex.: *Em* menjo la poma. – *M'*agafo fort. – Vol dir *me* la veritat. – Escolta *'m* quan et parlo!

<i>Et</i> vaig veure.	_____ agrada força.	Vol fer _____ por.	Afanya _____!
<i>Es</i> beu el xarop.	_____ enfada sovint.	Va cansar _____.	Mengi _____ això!
<i>Ens</i> refredarem.	_____ hem perdut.	Va ajudar _____.	Escolta _____!
<i>Us</i> vaig escriure.	No _____ ha vist.	Queixeu _____.	Vaig veure _____.
<i>El</i> vam saludar.	_____ heu conegut.	Va netejar _____.	Deixa _____ al magatzem.
<i>La</i> veurem aviat.	_____ havia portat.	Ompliu _____.	Vau perdre _____.
<i>Els</i> trobo poc.	No _____ agradarà.	Vam agafar _____.	Agafa _____!
<i>Les</i> veig sovint.	_____ amagarem.	Saludeu _____!	Neteja _____!
<i>Li</i> diré això aviat.	No _____ he dit res.	Vull dir _____ allò.	Explica _____ tot!
<i>En</i> vam trobar dues.	_____ hem tastat un.	Treu _____ una.	Penja _____ vuit.
<i>Ho</i> mirarem.	_____ oblidarà.	Recordeu _____.	Desa _____ ara!
<i>Hi</i> vaig anar.	_____ passarà aviat.	Estar _____ d'acord.	Pensa _____!

2. Torneu a escriure la frase, amb el complement subratllat substituït pel pronom feble corresponent.

Ex.: El Daniel planxava les camises: El Daniel *les* planxava.

- L'actriu explica la història.
- L'Empar va patir algun desnonament.
- De tant en tant vosaltres feu pastissos.
- Van portar uns tòners als jutjats.
- Volem dur un regal a l'Amèlia.
- Farem vacances al setembre.
- Vaig dir que no vindria a la festa.
- El Pol escrivia novel·les per a joves.
- Vaig enviar l'exhort a Menorca.
- Els periodistes omplen la sala de premsa.

3. Torneu a escriure la frase, amb el complement subratllat substituït pel pronom feble corresponent.

- Hem regalat un jersei a la Cèlia.
- Sempre diuen que estudiaran força.
- Deixeu les demandes damunt la taula.
- Col·loqueu els prestatges dins l'armari.
- Recullen els contenidors de paper.
- Compra sabates per als seus fills.
- Tanqueu les dues portes del despatx.
- Avui celebren judicis ràpids.
- Torneu aquelles eines al fuster.
- Llegeix aquesta unitat amb atenció!

4. Torneu a escriure la frase, amb el complement subratllat substituït pel pronom feble corresponent, primer davant del verb i després darrere.

Ex.: Van arreglar el pany. → *El* van arreglar. / Van arreglar-*lo*.

1. He de redactar la interlocutòria.
2. Has de menjar més verdura.
3. Vau veure el condemnat?
4. Hem de fer la feina.
5. Va dissenyar un tríptic.
6. Vam reconstruir això.
7. Van presentar la demanda.
8. Ha de seleccionar tres persones.
9. Van llogar un apartament.
10. Vaig inserir les imatges.
11. Encara ha de llegir els apunts.
12. Vas omplir la sol·licitud.

5. .

6. Substituiu els complements circumstancials de les frases següents pel pronom que calgui.

Ex.: Treballàvem en un poble de la costa. © *Hi* treballàvem.

1. Sempre arriben tard. Sempre _____ arriben.
2. L'Àlicia pensa en la seva etapa universitària. L'Àlicia _____ pensa.
3. Venim de la subhasta. _____ venim.
4. De vegades, camineu de bracet. De vegades _____ camineu.
5. Treballem amb moltes ganes. _____ treballem.
6. Dimecres van arribar de l'Argentina. Dimecres van arribar _____.
7. Van penjar el quadre sense demanar permís. Van penjar _____ el quadre.
8. Parlo massa de pressa. _____ parlo.
9. Enguany també estiuejaràs a Calella. Enguany també _____ estiuejaràs.
10. Treballen en un jutjat de família. _____ treballen.

7. .

8. .

9. .

10. Completeu les frases següents amb el pronom que calgui.

Ex.: Porta'ls això, als teus pares.

1. Hem dit a la Gisela que volem anar _____, al judici.
2. De material d'oficina, _____ gastem poc.
3. Penseu la resposta abans d'escriure _____.
4. A la directora, digueu _____ que demà no vindreu.
5. Vaig trobar _____ de seguida, els jutjats.

11. Escolliu l'opció de pronom feble adequada en cadascuna de les frases següents.

1. Les tisores, deixa _____ damunt la taula.
a) -la b) -les c) 'ls d) 'n
2. Això, no _____ sabré fins a la setmana vinent.
a) hi b) ho c) la d) li
3. A la teva tia, _____ hem comprat un regal.
a) l' b) la c) li d) n'
4. Al cine, _____ aneu cada setmana.
a) hi b) ho c) li d) n'
5. De la feina, el Màrius i jo _____ parlem molt sovint.
a) en b) ho c) -lo d) la
6. Als socis, avui _____ han convocat a una reunió.
a) els b) l' c) les d) lis
7. L'expedient, deseu _____ a l'armari.
a) 'l b) -lo c) -hi d) -ne
8. Si no voleu la bossa, no _____ agafeu.
a) ho b) l' c) la d) n'
9. Als teus companys de feina, vaig veure _____ ahir.
a) els b) -hi c) 'ls d) -los
10. Avui no _____ serà en tot el dia, a la feina.
a) en b) hi c) ho d) li

12. Escolliu l'opció de pronom feble adequada en cadascuna de les frases següents.

1. De calor, _____ té molta.
a) en b) hi c) ho d) la
2. Penseu _____ bé tot el que heu de dir.
a) -li b) -se c) us d) -vos
3. A l'apartament, ens _____ estarem tot el mes de juliol.
a) hi b) ho c) l' d) n'
4. Als meus cunyats, van convidar _____ a la celebració.
a) -ho b) -li c) -los d) -ne
5. De maduixes, compra _____ un quilo.
a) 'l b) -les c) -ne d) 'n
6. A la Cristina, ahir vaig demanar _____ ajuda.
a) -hi b) -ho c) -li d) -ne

7. Els llibres, porta_____a la biblioteca.
 a) -ho b) 'ls c) -los d) 'n
8. _____confonc sovint, les teves germanes.
 a) Els b) Ho c) En d) Les
9. Al gimnàs,_____anem tres vegades a la setmana.
 a) hi b) ho c) l' d) li
10. El despatx, van pintar_____durant les vacances.
 a) -ho b) -ne c) -lo d) 'l

13. Escolliu l'opció de pronom feble adequada en cadascuna de les frases següents.

1. De set,_____tinc força aquest matí.
 a) el b) en c) ho d) li
2. La inauguració de l'exposició, van fer_____a l'octubre.
 a) -hi b) -la c) -ne d) -se
3. No_____conec, el teu pare.
 a) el b) hi c) ho d) li
4. Els llums, tanqueu_____abans de marxar.
 a) -los b) -ne c) -se d) -vos
5. En aquell restaurant,_____anàvem gairebé cada diumenge.
 a) ens b) hi c) ho d) n'
6. A l'Arnau,_____agrada força viatjar.
 a) hi b) ho c) li d) n'
7. Als seus parents,_____ha anat a veure aquest cap de setmana.
 a) els b) li c) m' d) us
8. No_____penso gens, en allò que em vas explicar.
 a) en b) hi c) ho d) ens
9. El rellotge, desa_____a la capsa.
 a) 'l b) -lo c) 'm d) 'n
10. No_____vaig gaire sovint, a la muntanya.
 a) el b) en c) hi d) li
11. Van obrir_____a les onze de la nit, els accessos.
 a) els b) 'ls c) -los d) -ne
12. Crec que aquesta pel·lícula_____és, avorridíssima.
 a) ho b) hi c) l' d) li
13. Espereu_____una mica, perquè no trigarà gaire a sortir.
 a) 'l b) -hi c) -li d) -vos
14. Ja_____tenim prou, de tanta xafarderia!
 a) el b) en c) hi d) li
15. Cada tarda els nens_____jugaven, al parc infantil.
 a) el b) en c) li d) hi

La combinació de pronoms febles

EXERCICIS

1. Marqueu la combinació de pronoms febles adequada per a cada frase.

Ex.: Es va quedar sense res. S'hi / ~~Se hi~~ va quedar.

1. <u>T'</u> has compromès <u>a obrir diligències</u> .	(T'hi / Te hi) has compromès.
2. <u>M'</u> abstindré <u>d'opinar</u> .	(Me n' / M'en) abstindré.
3. <u>Em</u> vaig negar <u>a acceptar la sentència</u> .	(Em hi / M'hi) vaig negar.
4. El Carles no <u>s'</u> ha recordat <u>de dir-te allò</u> .	El Carles no (s'en / se n') ha recordat.
5. No <u>em</u> crec <u>el que m'heu explicat</u> .	No (me ho / m'ho) crec.
6. <u>Et</u> capfiques massa <u>en aquest tema</u> .	(Et hi / T'hi) capfiques massa.
7. De tant en tant <u>es</u> burla <u>dels seus companys</u> .	De tant en tant (se'n / s'en) burla.
8. Va deixar- <u>me</u> llegir <u>l'esborrany del missatge</u> .	Va deixar (-m'el / -me'l) llegir.
9. <u>T'</u> han portat <u>els tòners</u> ?	(Te'ls / Et els) han portat?
10. <u>Em</u> dedico <u>a restaurar mobles antics</u> .	(Em hi / M'hi) dedico.

2. Marqueu la combinació de pronoms febles adequada per a cada frase.

1. <u>S'</u> ha acostumat <u>a fer bricolatge</u> els dissabtes.	(S'hi / Es hi) ha acostumat.
2. El Jesús <u>es</u> pensava <u>que no ho sabíem</u> .	El Jesús (es ho / s'ho) pensava.
3. <u>Es</u> va trobar <u>el procurador</u> al Deganat.	(Se'l / S'el) va trobar al Deganat.
4. <u>Em</u> menjaré <u>els macarrons</u> per sopar.	(Em els / Me'ls) menjaré per sopar.
5. No <u>et</u> direm <u>això</u> cap més vegada.	No (et ho / t'ho) direm cap més vegada.
6. Vaig menjar- <u>me</u> <u>la poma</u> per esmorzar.	Vaig menjar (me la / -me-la) per esmorzar.
7. <u>Es</u> va penedir <u>de la seva declaració</u> .	(Se'n / S'en) va penedir.
8. Ahir vaig oblidar- <u>me</u> <u>de fer l'encàrrec</u> .	Ahir vaig oblidar (-m'en / -me'n).
9. Aquesta decisió no <u>em</u> sembla <u>correcta</u> .	Aquesta decisió no (em ho / m'ho) sembla.
10. Va tornar- <u>nos</u> a dir <u>que arribariem tard</u> .	Va tornar (-nos-ho / -ens-ho) a dir.